

За рішенням Аудиторської палати України від 18.04.2003 р. № 122 в якості Національних стандартів були прийняті Міжнародні Стандарти аудиту та етики Міжнародної федерації бухгалтерів.

Для регулювання питань, які не визначені законодавчо, Аудиторська палата України розробляє окремі положення (наприклад, Положення про сертифікацію аудиторів № 16 від 19.11.2002 р., Положення про постійне обов'язкове удосконалення професійних знань аудиторів України від 23.04.2002 р. № 109 тощо) та інструкції.

Важливу функцію відіграють і внутрішньофірмові стандарти аудиту – способи, принципи, методи та прийоми, які опрацьовуються, затверджуються й використовуються визначеною аудиторською фірмою для надання аудиторських послуг та упорядкованості документального оформлення результатів перевірки з метою вдосконалення організації праці аудиторів, контролю за виконанням проведених процедур, підняття якості надання аудиторських послуг та репутації аудиторської фірми.

Список використаних джерел

1. Головач В. В. Відповідальність аудиторів / В. Головач // Аудитор України. – 2012. – № 5. – С. 48–59.
2. Гуцаленко Л. В. Аудит в Україні: розвиток, проблеми та шляхи їх вирішення / Л. В. Гуцаленко, Н. В. Пришляк // Інноваційна економіка : Всеукраїнський науково-виробничий журнал. – 2011. – № 1. – С. 97–101.
3. Петрик О. А. Теоретичні засади розвитку національної системи аудиту України / О. А. Петрик, Г. М. Давидов // Аудитор України. – 2012. – № 10. – С. 16–21.
4. Редько О. Ю. Якість аудиторських послуг: філософія та міфологія / О. Редько // Бухгалтерський облік і аудит. – 2009. – № 1. – С. 46–54.

Черешнюк О. М.

к.е.н., старший викладач

кафедра аудиту, ревізії та аналізу

Тернопільський національний економічний університет,

м. Тернопіль, Україна

АУДИТ ЕФЕКТИВНОСТІ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Основою ефективного управління діяльністю підприємства є наявність достатніх та достовірних інформаційних ресурсів, сформованих на основі обґрунтованого системного підходу, а надати необхідну інформацію призначена система обліку, яка охоплює фінансову, управлінську і стратегічну підсистеми. Відтак виникає об'єктивна необхідність проведення аудиту ефективності інноваційної діяльності, як одного з процесів контролю роботи підприємства. При цьому доцільно додатково враховувати особливості сприяння проведення аудиту ефективності інновацій з боку держави, враховуючи галузеві особливості підприємства і його управлінського апарату. Отже, постає питання, як сформулювати у належному обсязі облікові та аналітичні ресурси для проведення аудиту ефективності інноваційної діяльності з метою підвищення рівня управління діяльністю підприємства загалом. Оскільки від реалізації інновацій залежить подальше функціонування підприємства, утримання конкурентних позицій на ринку, пошук нових клієнтів та, як результат, збільшення економічних вигод, то дослідження їх ефективного впровадження є одним з ключових моментів контролю за реалізацію проектів. У

світовій практиці аудит ефективності – це об’єктивне і систематичне вивчення програми, діяльності, систем функціонування або управління і процедур організації для надання оцінки визначених цілей, досягнення економії, ефективності та результативності у використанні ресурсів [1, с. 6].

Тому практика діяльності сучасних підприємств визначає аудит ефективності як складову функції процесу управління, однак він не відокремлюється чітко від його інших функцій. На всіх рівнях аудит ефективності та інші функції процесу управління повинні постійно взаємодіяти у безперервному замкнутому циклі. Якщо цикл буде розірвано (наприклад, через відсутність контролю або низькою його ефективністю), то це призведе до зниження ефективності системи управління [2, с. 198]. Іншими словами, його результатом є оцінка економічності, результативності і дієвості використання матеріальних та нематеріальних ресурсів при реалізації інноваційних проектів.

Аудит ефективності припускає отримання самостійної інформації для детальнішого вивчення проблем, шляхом проведення обстежень, інтерв’ю, опитувань, порівнянь з існуючими реалізованими інноваційними проектами. Міжнародна практика показує, що складовою частиною аудиту ефективності має бути аудит достовірності та якості досліджуваної інформації на усіх етапах реалізації проекту [3, с. 341]. Процес організації та проведення аудиту передбачає такі етапи його проведення:

1. Планування (вибір напрямку аудиту, котрий проводиться, визначення його меж, розробка плану і програми проведення аудиту). На цьому етапі відбувається отримання всебічного розуміння інноваційної діяльності, яка перевіряється, цілей і дій, що її досягають. А саме відбувається загальний огляд галузі діяльності господарюючого суб’єкта з метою визначення імовірних ризиків при проведенні аудиту. Також відбувається огляд основних систем, процедур і засобів контролю при впровадженні інновацій; дослідження відповідності інноваційної діяльності стратегічному плану підприємства; огляд відібраних ключових подій на етапі планування, впровадження та реалізації нововведень; підготовка звіту про результати вивчення об’єкта аудиту. На основі цих даних визначаються межі проведення аудиту, його основних цілей, завдань, критеріїв і розробка програми його проведення.

2. Здійснення збору інформаційних ресурсів для проведення аудиту ефективності інноваційної діяльності (збір інформації і фактів, виявлення доказів, формування отриманих результатів). На цьому етапі передбачається деталізоване дослідження та аналіз даних аудиту ефективності діяльності спрямованої на впровадження здобутків науково-технічного прогресу, збір та дослідження фактичних даних аудиту. Також враховують матеріали аудиторських перевірок реалізації попередніх інноваційних проектів з метою виявлення систематичних порушень. Також необхідно застосовувати метод прогнозування, адже аудит ефективності інноваційної діяльності може проводитися ще до завершення реалізації нововведень. На основі отриманої інформації формуються висновки та результати перевірки, рекомендації, відбувається обговорення отриманих даних з керівниками господарюючого суб’єкта та відповідальної особи за проведення інноваційної діяльності.

3. Складання і надання звіту за результатами аудиту ефективності (підготовка проекту звіту, узгодження, внесення на обговорення, надання звіту). Цей етап передбачає підготовку висновків за підсумками проведення аудиту ефективності інноваційної діяльності, підготування і затвердження звіту, його надання у відповідні органи реєстрації.

4. Контроль за виконання рекомендацій аудиту ефективності. Відбувається огляд відповідей на рекомендації проведеного аудиту ефективності інноваційної діяльності, збір та аналіз фактичних даних про виконання рекомендацій аудиту.

Вивчення та аналіз адаптації процедур аудиту ефективності до застосування на підприємствах, що впроваджують інновації з метою вдосконалення реалізації проекту розглядається в напрямку виокремлення універсального підходу і може бути використаний

практикуючими внутрішніми аудиторами з метою підвищення ефективності діяльності на етапі планування, розробки, впровадження та реалізації нововведень.

Список використаних джерел

1. Внутрішній аудит ефективності: методичні засади та практичні аспекти. Навчальний посібник. – К.: «Кафедра», – 2013. – 72 с.
2. Петренко, П. Аудит ефективності: проблеми теорії і правового регулювання / П. Петренко // Економічний аналіз. – 2012. – Т. 11(1). – С. 196–199.
3. Сподарик, В. М. Аудит ефективності – нова форма державного фінансового контролю в Україні / В. М. Сподарик, Н. Ю. Хотнянська // Науковий вісник Ужгородського університету : Серія: Економіка. – Ужгород : ПП «Повч Р.М.», 2010. – Спецвип. 29. Ч.1 : Удосконалення обліку, аналізу, аудиту і звітності в сучасних умовах глобалізаційних процесів у світовій економіці. – С. 338–343.
4. Сафонов, Т. І. Аудит ефективності як складова внутрішнього аудиту в підприємстві [Електронний ресурс] / Т. І. Сафонов // Збірник наукових праць Подільського державного аграрно-технічного університету. Сільськогосподарські науки. – 2014. – Вип. 22(2). – С. 209-213.
5. Каплун, О. Контроль якості проведення аудиту ефективності / О. Каплун, С. Яцишин // Наукові записки. – 2006. – Вип. 15. – С. 282-284. Режим доступу: <http://dspace.tneu.edu.ua/handle/316497/16473>.
6. Хаблюк, Оксана. Аудит ефективності використання бюджетних коштів : проблеми та перспективи [Текст] / Оксана Хаблюк, Світлана Яцишин // Облік як інформаційна система для економічної безпеки підприємств в конкурентному середовищі : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. [м. Тернопіль, 25-26 листоп. 2010 р.] / редкол. : Я. Д. Крупка, М. С. Пушкар, П. Я. Хомин [та ін.] ; відп. за вип. М. С. Пушкар. – Тернопіль : ТНЕУ, 2010. – Ч. II. – С. 101-106. Режим доступу: <http://dspace.tneu.edu.ua/handle/316497/12795>.

Шафранська Л. Т.

к.е.н., старший викладач,

кафедра обліку в державному секторі економіки та сфері послуг,

Тернопільський національний економічний університет,

м. Тернопіль, Україна

ОРГАНІЗАЦІЯ СИСТЕМ КОНТРОЛЮ В ДЕРЖАВНОМУ СЕКТОРІ ЕКОНОМІКИ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

Вирішення проблем ефективності управління державними ресурсами та здійснення дієвого державного фінансового контролю за діяльністю виконавчої влади, яка використовує суспільні ресурси, надзвичайно актуальні сьогодні. Важливим інструментом забезпечення найбільш повного надходження коштів до державного бюджету та їх раціонального використання, управління державним майном та боротьби зі злочинами у сфері фінансових відносин виступає державний фінансовий контроль, який в провідних країнах світу є пріоритетною сферою розвитку фінансово-бюджетних відносин. Від ефективності його функціонування значною мірою залежить стан фінансової системи держави в цілому.

Процес інтеграції України в міжнародну спільноту поєднується з використанням світової практики, узгодженням національних та міжнародних нормативно-правових актів, використанням міжнародних правових документів.